

EĞİTİMDE ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Mehmet YUMRUTAŐ

Sunum Planı

- ▶ Ölçme ve değerlendirme nedir?
- ▶ Öğrenmenin değerlendirilmesi
- ▶ Davranış alanlarına göre ölçme-değerlendirme
- ▶ Ölçme-değerlendirme araçları
- ▶ Kurs değerlendirme

Amaç

Ölçme-değerlendirme kavramları ve araçları konusunda bilgi ve beceri kazanmak

Öğrenim Hedefleri

- ▶ Ölçme ve değerlendirme **kavramlarını** açıklayabilme
- ▶ **Öğrenme alanlarına uygun** ölçme araçlarını söyleyebilme
- ▶ **Bilgi değerlendirme araçlarını** açıklayabilme
- ▶ **Günün değerlendirmesinin yapılışını** açıklayabilme
- ▶ **Kursu değerlendirebilmesinin yapılışını** açıklayabilme

- ▶ «Başarının kanıtı olarak neyi alacağınızı bile bilmiyorsanız, birisine “başarılıdır” damgasını vurmak oldukça şüpheli bir davranıştır...»

R. F. Mager

Ölçme ???

Değerlendirme??

Genelde birbirinin yerine kullanılır fakat...

Ölçme

- ▶ Betimleme işlemidir.
- ▶ Belli bir nesnenin ya da nesnelerin **belli bir özelliğe sahip olup-olmadığının**, sahipse sahip **oluş derecesinin** gözlenip, gözlem sonuçlarının sayılarla ifade edilmesi
- ▶ .....Boy, kilo, sınavlar,...

Ölçüt-1

- ▶ Ölçme sonuçlarını karşılaştırdığımız değerlerdir.
- ▶ Ölçüt sınır, koşul ya da kural belirtir.

Değerlendirme ise yargıdır.

- ▶ Sınavda alınan notlardan 60 başarılı ve 59 başarısız diye ayırmak örnek olarak verilebilir.

Ölçüt-2

Mutlak ölçüt: Ölçme işleminden önce standart ve değişmez bir ölçüt varsa bu ölçüte mutlak ölçüt denir.

- ▶ İlk ve orta öğretimde kullanılan ölçütler buna örnektir.
- ▶ 50 ve üzeri başarılı sayılır.
- ▶ ÖSS'de tercih yapabilmek için 185 puan almak gerekir.
ALES'ten 55 almak gerekir vs.

Bağıl Ölçüt: Ölçme işleminden sonra ölçülenlere göre belirlenen ölçüte denir.

- ▶ Çan eğrisi, KPSS sınavı
- ▶ ÖSS'deki yüzdelerlik dilimler (Taban puanlar belli değildir. O yıl sınava giren adaylar belirler)
- ▶ Akademik başarısı en yüksek olan 5 kişi yüksek lisansa alınacak vs.

Değerlendirme

- ▶ Bir **ölçüt** kullanarak **yargıya varma ve karar verme** sürecidir.
- ▶ Değerlendirme sonucunda ölçülen özelliğin ya da niteliğin **yeterli/yetersiz, az/çok, kabul edilebilir/edilemez** düzeyde olduğu gibi bir yargıya varılmasıdır.

Değerlendirme

Ölçme sonuçlarını bir ölçütle karşılaştırıp, ölçülecek nitelik hakkında karar verme sürecidir.

Ölçme

A öğrencisi 60

B öğrencisi 40

Niteliğin **miktarı**
belirlenir

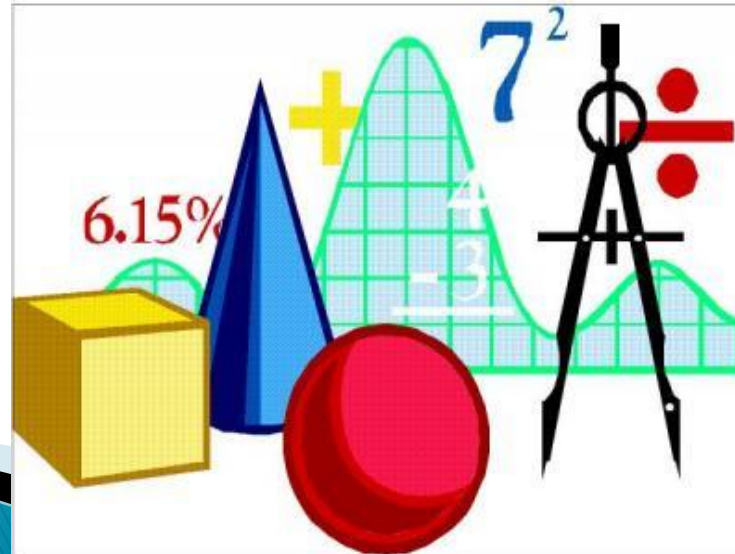
Değerlendirme

A geçti ya da başarılı

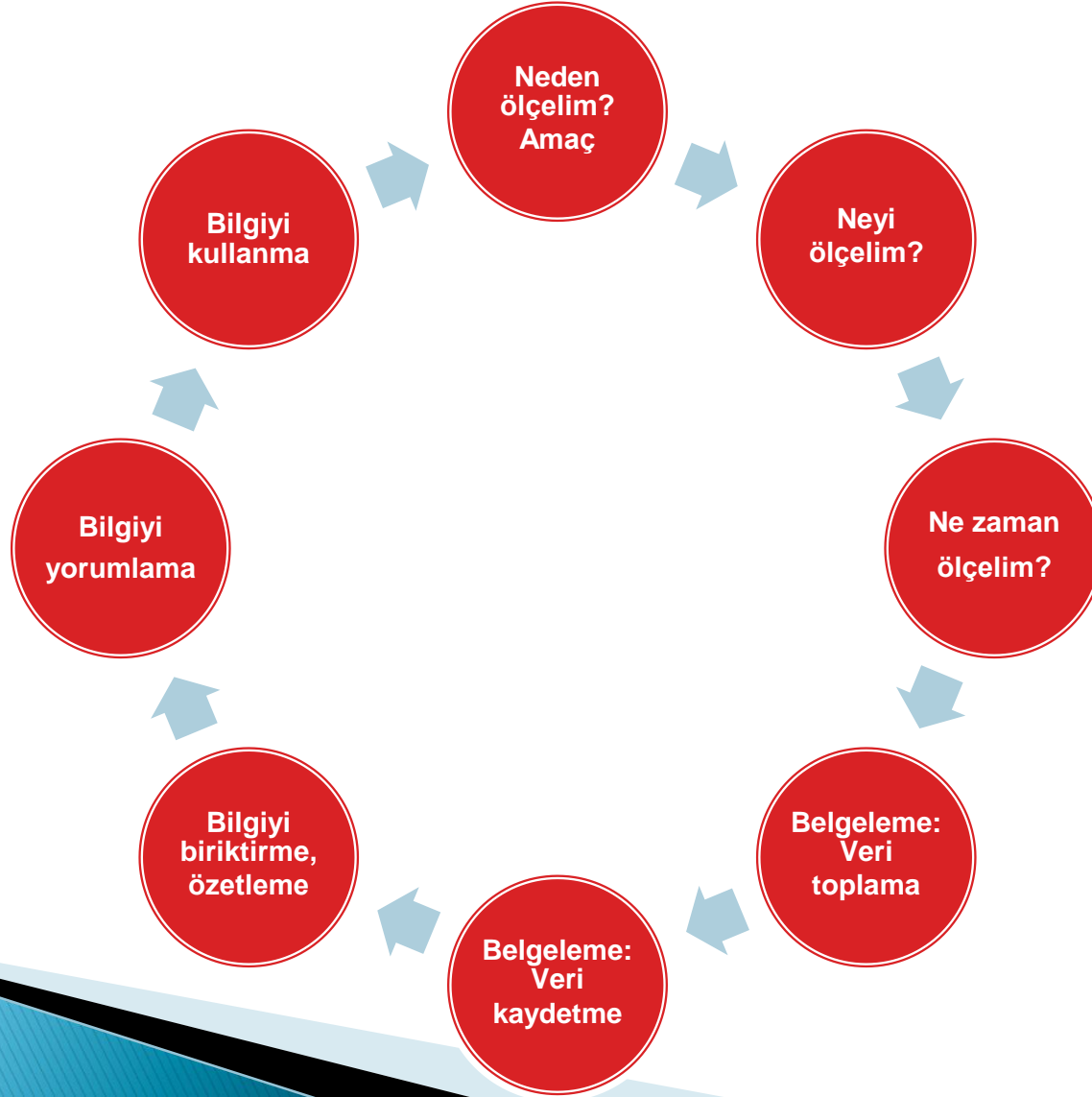
B kaldı ya da başarısız

Miktarın **yeterli olup**

olmadığına karar verilir

Ölçme Kararları

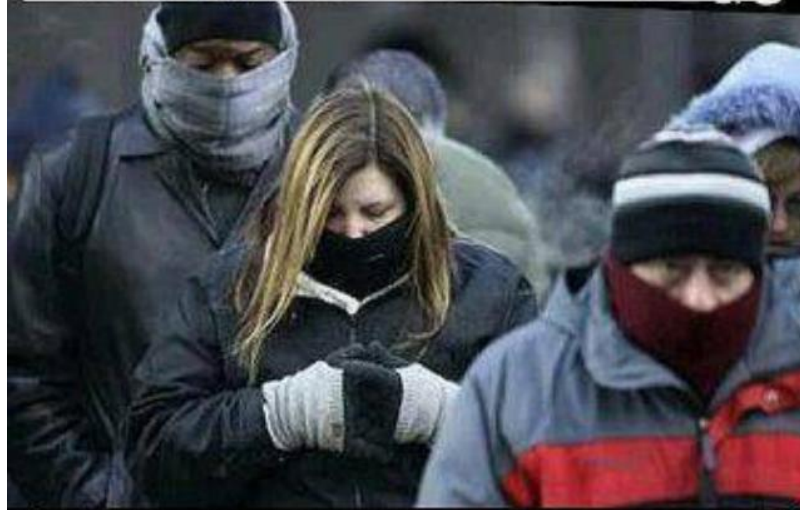

Ölçme, Ölçüt, Değerlendirme

- ▶ **Ölçüt** (Kıstas), *sınır* ya da *koşul* belirtir.
- ▶ Değerlendirme ise karardır, yargıdır.
- ▶ Ali sınavdan 33 aldı → **Ölçme**
- ▶ Sınavdan başarılı olması için 60 gerekli → **Ölçüt**
- ▶ Ali sınavdan başarılı olamadı ve kaldı → **Değerlendirme**

Relative, Which Reference?

50 degrees in California

50 degrees in Michigan

Ölçme ve Değerlendirmenin Amaçları

- ▶ **Öğrenmenin** değerlendirilmesi (bilgi, tutum, beceri)
- ▶ Katılımcıların **eğitim programına** tepkileri (form, grup tartışması, oturum değerlendirme...)
- ▶ Katılımcıların **eğiticileri** değerlendirmeleri (sözel, form,...)
- ▶ **İşe dönük** değerlendirme (gözlemci raporları, görüşme programları, Kalite Kont...)
- ▶ **Uzun dönem sonuçları** değerlendirme (Kayıtlar, maliyet etkililik, şikayetler,...)

Değerlendirmenin Amacı

- ▶ Katılımcıların hazır bulunuşluk düzeyleri
- ▶ Amaçlara ulaşma düzeyi
- ▶ Katılımcıların gelişimleri
- ▶ Fayda-Maliyet analizi
- ▶ Katılımcıların gelişimlerine yönelik geri bildirim
- ▶ Öğretimin ve öğretim materyallerinin etkinliğini
- ▶ Gelecekteki öğrenme süreçlerini planlama
- ▶ Katılımcıların güçlü ve zayıf yönleri
- ▶ Öğretim programlarının yeterliliği

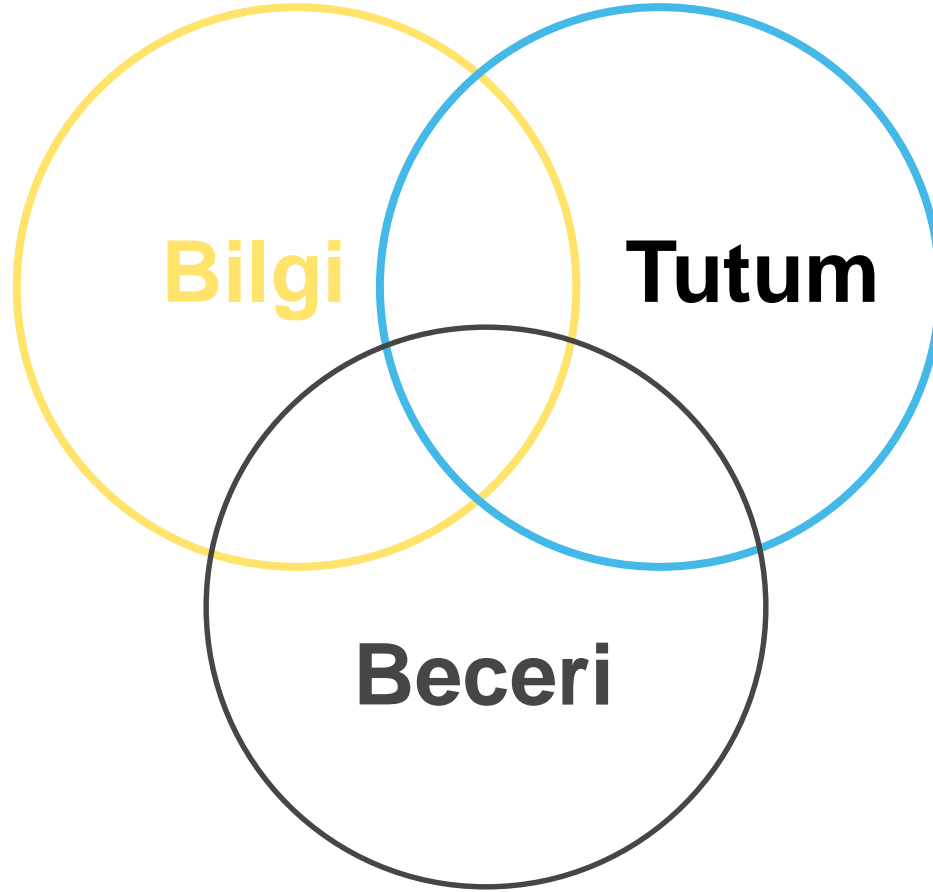
Öğrenmenin Değerlendirilmesi

- Tanıma ve/veya yerleştirmeye yönelik değerlendirme (hazırbulunmuşluk-ön test)
- Yetiştirmeye ve biçimlendirmeye yönelik değerlendirme (izlem-ara test)
- Sonuç görmeye yönelik değerlendirme (son test)

Eğitim

- ▶ Bireyin davranışlarında, kasıtlı olarak istendik davranış değişikliği meydana getirme sürecidir.
- ▶ Eğitim yoluyla bireyin bilgi ve becerileri ile amaçları, beklentileri, tutumları, değerleri **toplumca uygun görülen yönde (istendik)** ve **amaçlı olarak (kasıtlı)** değiştirilir.

Eğitim

Bilgi- Bilişsel Alan

- ▶ Bilişsel alanın bilgi ve kavrama basamakları testlerle (doğru/yanlış, çoktan seçmeli testler) ölçülebilir.
- ▶ Analiz, sentez, değerlendirme basamaklarına ait öğrenim kazanımları (vaka soruları, yazılı sınav, ev ödevi ve projeler) ile ölçülebilir.

Tutum (Duyuşsal) Alan

- ▶ Duyuşsal alanda davranış değişikliği kazandırmak uzun bir süreçtir.
- ▶ En önemli eğitim etkinliği rol model olma ile gelişir.
- ▶ Duyuşsal alan davranışlarını ölçmek zordur.
- ▶ Ölçümlerin geęerlilik ve güvenilirlięi düřüktür.

Tutum (Duyuşsal) Alan

- ▶ Uzmanlar tarafından geliştirilmiş ölçekler (bilgi ve tutum ölçekleri)
- ▶ Kişileri gerçek yaşam durumlarında gözleme
- ▶ Bu davranışlarla ilgili sözlü ya da yazılı rapor alma

Beceri- Psikomotor Alan

Gagne, bilgi, tutum ve **beceri** diye sınıflandırılan davranış basamaklarında, **beceri alanını** üçe ayırır.

A) Zihinsel (Entelektüel) Beceriler: Bilgilerin ayrı olma özelliğinden yararlanarak, bilgileri bir bütün haline getirme özelliğini taşır.

- ▶ Beceriye açık olarak gösterme, bilgiyi kullanma, uygulama denilebilir
- ▶ **Örneğin: Bir yemek daveti verirken, gelecek grubun özellikleri, ekonomikliği ve koşulları düşünerek mönü hazırlama.**

Beceri- Psikomotor Alan

B) Bilişsel Beceriler: Katılımcının yaratıcı, orijinal bir şey yapmasını gerektirir. Dikkat etme, kodlama, geriye getirme, transfer ve problem çözme davranış değişimlerinin kazanımıyla gelişir.

Örneğin: Şehirde yeşil alanı arttırmak için veya trafik sorununu çözmek için öneriler sunabilme.

Entelektüel ve Bilişsel Beceriler

- ▶ Rapor hazırlama,
- ▶ Proje yazma,
- ▶ Sözlü sınavlar,
- ▶ Portfolio,
- ▶ Simüle ortamlarda değerlendirme,
- ▶ Oyunlaştırma gibi yöntemler

Beceri- Psikomotor Alan

C) Devinsel Beceriler: Psikomotor becerilerdir.

Örneğin, piyano çalma, sutur atma, sonda takma

- Bu becerilerin istenilen nitelikte olması, becerilerin sık aralıklarla tekrarına ve otomatikleşmesine bağlıdır. **Performans testleri ile ölçülür.**

Öğrenme Alanları ve Alt Basamakları

Eğitim ve Öğretim

Bilişsel alan	Duyuşsal alan	Değerlendirme alanı
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Bilgi ✓ Kavrama ✓ Uygulama ✓ Analiz ✓ Sentez ✓ Değerlendirme	<ul style="list-style-type: none"> • Algılama • Temel beceri verme • Düzenleme • Karakterize etme	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Uyarılma ▪ Kılavuz denetiminde yapma ▪ Beceri Haline Getirme ▪ Duruma Uydurma ▪ Yaratma

“Merdiven basamak basamak çıkarılır”

Ölçme Değerlendirme Araçları

- ▶ Ön test formu
- ▶ Ara test formu
- ▶ Son test formu
- ▶ Performans testleri
- ▶ Öğrenim rehberleri
- ▶ Günü değerlendirme
- ▶ Öğretmeni değerlendirme
- ▶ Eğitim programını değerlendirme

Ön Test Formu

5 Kurs Öncesi Değerlendirme

5.1 KURS ÖNCESİ SORU FORMU

Bu soru formu CYBE/HIV/AIDS Hizmet içi Eğitim Kursu öncesi katılımcı grubun bilgi düzeyini değerlendirerek, grubun gereksinimlerini saptamak ve eğitim programının saptanan bu gereksinimlere uygun şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla hazırlanmıştır. Forma isminizi yazmanız gerekmemektedir. Form 20 sorudan oluşmuştur. Aşağıdaki ifadelerin her biri için sağ taraftaki boşluğa eğer ifade doğru ise D, yanlış ise Y harfi yazınız. Başarılar.

1. Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar (CYBE) sadece kişiyi değil, eşini ve doğmamış çocuğunu da tehdit eder	
2. CYBE'nin tümü kirli giysilerin, tuvaletlerin ortak kullanımıyla bulaşabilir	
3. Herhangi bir belirti ve bulgu olmasa da kişilerde CYBE olabilir.	
4. Tecrübeli bir hizmet sunucu, sadece geçmişteki tecrübelerine, başvuranın semptomlarına ve muayene esnasında saptanan klinik verilere dayanarak CYBE ve Genital Yol Enfeksiyonu (GYE) tanılarını doğru olarak koyabilir.	
5. Eğer belirgin bir üretra akıntısı görülüyorsa, akıntı olması için hastaya penisini sıvazlayarak sıkmasını söyleyebiliriz.	
6. Kadında gonore varsa her zaman semptomatiktir.	
7. Her GYE aynı zamanda cinsel yolla bulaşan bir enfeksiyondur.	
8. Klamidya ve gonore en sık servisit nedenidir.	
9. İnsanlara belli davranışların onları CYBE ya da HIV riskine maruz bıraktığını söylemek genellikle onların davranışlarını değiştirmeleri için yeterlidir.	

Ara Test Formu

GÜVENLİ ANNELİK HİZMET-İÇİ EĞİTİM KURS ORTASI DEĞERLENDİRME

KURS ORTASI DEĞERLENDİRME SORULARI

1. Postpartum dönem için aşağıdaki cümlelerden hangisi doğru değildir?
  - a. Uterus involüsyonu 6. haftada tamamlanır.
  - b. Emzirme sırasında uterus kontrakte olur.
  - c. Uterus 1. haftanın sonunda 12 gebelik haftası büyüklüğündedir
  - d. Doğum sonrası kanlı akıntı olması normal değildir.
2. Postpartum 1. hafta için aşağıdaki cümlelerden hangisi doğru değildir?
  - a. Ovülasyon yoktur
  - b. Serviks 1 cm açıklıktadır
  - c. Uterus normal büyüklüğüne dönmüştür.
  - d. Kötü kokulu mükopürülan akıntı olabilir
3. Aşağıdaki durumlardan hangisinde emzirme kesilir?
  - a. Meme başının gelişmemiş olması
  - b. Meme başı çatlağı
  - c. Memede abse
  - d. Meme başında hassasiyet

Son Test Formu

ZOONOTİK HASTALIKLAR EĞİTİCİ EĞİTİMİ EĞİTİM BECERİLERİ SON DEĞERLENDİRME TESTİ

Açıklama: Bu soru formu Zoonotik Hastalıklar Eğitici Eğitimi Hizmet İçi Eğitim Kurs Sonrası bilgilerinizi değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Bu form 20 sorudan oluşmuştur. Her sorunun tek bir doğru cevabı vardır. Doğru seçeneği daire içine alınız. Başarılar.

1. Eğitimin tanımı aşağıdakilerden hangisidir?
  - a. Bireyin çevresiyle etkileşimde bulunarak geçirdiği yaşantıların ürünü olan kalıcı izli davranış değişikliğidir.
  - b. Öğrenmeyi sağlama ve rehberlik etme etkinliği
  - c. Planlı, programlı öğrenme etkinlikleridir.
  - d. Bireyin davranışlarında, kasıtlı olarak istendik davranış değişikliği sürecidir.

OTURUM DEĞERLENDİRME FORMU

(Katılımcılar tarafından doldurulacaktır.)

Oturumun Konusu:

Eğitici:

Açıklamalar: Bu oturumda yapılan sunumları ve panellerinizi, aşağıdaki derecelendirme ölçeğini kullanarak değerlendiriniz. Her bir madde için uygun gördüğünüz rakamı daire içine alınız.

5. Kesinlikle katılıyorum   4. Katılıyorum   3. Emin değilim
2. Katılmıyorum   1. Kesinlikle katılmıyorum

Eğitimciyi Değerlendirme

1. Eğitici, amaçları açık bir şekilde belirtti.

5 4 3 2 1

KENE ÇIKARMA BECERİSİ ÖĞRENİM REHBERİ

1. Geliştirilmesi gerekir : Basamağın hiç uygulanmaması, yanlış uygulanması veya sırasında uygulanmaması
2. Yeterli : Basamağın doğru olarak ve sırasında uygulanması, eksikliklerin olması ve / veya eğiticinin yardımına ihtiyaç duyulmasına gerek duyulması
3. Ustalaşmış : Basamağın duraksamadan uygulanması, ihtiyaç kalmadan doğru olarak ve sırasında uygulanması
- GY Gözlem yapılmadı : Basamağın gözlemci tarafından gözlenmemiş olması

Öğrenim Rehberi

KATILIMCININ ADI : _____

KURSTAKIMIN ADI : _____

KENE ÇIKARMA BASAMAKLARI

GÖZLEMLER

1. Başvurayı nazik bir şekilde karşılama

2. Gerekli mahremiyeti sağlama

1

2

3

4

EK 3 DOĞUM ÖNCESİ BAKIM (DANIŞMANLIK) DEĞERLENDİRME REHBERİ

İl/ilçe:	I-D Yapan	I-D Yapılan			
Kuruluş:	Adı-SOYADI:	Adı-SOYADI:			
İzlem tarihi: .../.../.....	Mesleği ve görevi:	Mesleği ve görevi:			
1- Geliştirilmesi gerekir	:Basamağın hiç uygulanmaması				
2- Yeterli	:Basamağın sınırlı olarak uygulanması, eksikliklerin giderilmesi için eğiticinin desteğinin gerekmesi				
3- Ustalaşmış	:Basamağın sorunsuz ve yardıma gerek kalmadan ve sırasında uygulanması				
G/Y(Gözlem yapılmadı)	:Basamağın eğitici tarafından gözlenmemiş olması				
BASAMAKLAR	DEĞERLENDİRME SAYISI				
	1	2	3	4	5
A-K					
1-Nazardan şekilde karşılama					
2-Kendini tanıtırma					
3-Mahremiyetini sağlama					
4-Başvuranın adını öğrenme ve kullanma					
5-Sözlü/sözsüz iletişim becerilerini kullanma					

Değerlendirme Rehberi

TARİH

..... EĞİTİCİ EĞİTİMİ

GÜNLÜK DEĞERLENDİRME FORMU

KURS

YERİ:.....

TARİH:.....

ÇOK İYİ

İYİ

KÖTÜ

ÇOK
KÖTÜ

FİZİKSEL ORTAM

KONULAR

.....

..... KONULARIN ANLATIMI

PRATİK UYGULAMA

EĞİTİMCİLER

GENEL GÖRÜŞ VE ÖNERİLER

Günü Değerlendirme

EK 4: EĞİTİM DEĞERLENDİRME FORMU

(Katılımcılar tarafından eğitim programının son günü doldurulacaktır)

Lütfen eğitim programı bölümlerine ait görüşlerinizi aşağıdaki derecelendirmeyi kullanarak belirtiniz.		
5. Kesinlikle katılıyorum	4. Katılıyorum	3. Emin değilim
2. Katılmıyorum	1. Kesinlikle katılmıyorum	
EĞİTİM PROGRAMI İÇERİĞİ İLE İLGİLİ DÜŞÜNCELERİNİZ	PUAN	
1. Eğitim programının başında belirtilen öğrenim amaçlarına ulaşıldı.		
2. Fiziki ortam eğitim için uygundu.		
3. Kullanılan eğitim teknikleri daha iyi öğrenmemi sağladı.		
4. Eğitim araç-gereçleri yeterli ve uygundu.		
5. Eğitim süresince eğitimcilerin tutum ve davranışları eğitim ortamını olumlu etkiledi.		
6. Eğitim programındaki konuların işlenmesi yeterliydi.		
<ul style="list-style-type: none"> • Açılış • Eğitimin temel kavramları ve yetişkinlerde öğrenme • Olumlu eğitim ortamı • İletişim ve danışmanlık • Görsel işitsel araçları hazırlama ve kullanma • Eğitim yöntem ve teknikleri • Ölçme ve değerlendirme araçları • Etkili sunum için hazırlanmış materyaller • Sağlık hizmeti sunan kuruluşlarda toplumu tanıma ve sektörlerarası işbirliği		
7. Eğitim programında kullanılan değerlendirme yöntemleri daha etkili öğrenmemde yararlı oldu.		
8. Eğitim programının içeriği öğrenim ve değerlendirme rehberler için uygundu.		
9. Eğitim süresi bilgi ve beceriyi kazanmak için yeterliydi.		
10. Genel olarak eğitim programı iyi düzenlenmişti.		

Eğitimi Değerlendirme

DİĞER YORUMLARINIZ

1. Eğitimin daha verimli olması için eğitim programına eklenmesi gereken konular var mı?
Açıklayınız.
2. Eğitimin daha verimli olması için eğitim programından çıkarılması gereken konular var mı?
Açıklayınız.
3. Eğitim programı ile ilgili genel olarak düşünceleriniz ve önerileriniz nelerdir?

terazi var, tartı var; her şeyin bir vakti var

